Kulturutskottets betänkande 1986/87:11

om radio och television (prop. 1986/87:100 bil. 10 delvis)

KrU
1986/87:11

Utskottet behandlar i detta betänkande de förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1986/87:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) under avsnittet Radio och television (Sveriges Radio m. m. och punkterna G 20–G 23) samt motioner som väckts i anslutning härtill.

På utskottets begäran har verkställande direktören för Sveriges Radio AB Örjan Wallquist, generaldirektören för televerket Tony Hagström samt företrädare för utbildnings-, kommunikations- och arbetsmarknadsdepartementen lämnat information i ärendet. Utskottet har uppvaktats av företrädare för journalistklubben och SIF-klubben vid Sveriges Radio-koncernen.

I propositionen framlagda lagförslag om höjning av avgiften för innehav av televisionsmottagare samt fortsatt giltighet av lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram fogas vid betänkandet som *bilagorna 1 och 2*.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i betänkandet regeringens förslag rörande Sveriges Radio-koncernen. Detta innebär att medelstilldelningen för den avgiftsfinansierade verksamheten budgetåret 1987/88 uppgår till 2 709,6 milj. kr., varav 2 247,9 milj. kr. beräknas för Sveriges Radio-koncernen. Mottagaravgiften höjs med 48 kr. Vidare skall uppbörden av mottagaravgifter ske i ett separat system skilt från uppbörden av teleavgifter, och huvudmannaskapet för detta och avgiftskontrollen anförtros Sveriges Radio. Uppbördsorganisationen föreslås lokaliseras till Kiruna kommun. Sveriges Radio förutsätts ta över arbetsuppgifterna från televerket senast den 1 januari 1990.

Även förslagen i budgetpropositionen i fråga om övriga här aktuella anslag tillstyrker utskottet.

I de motioner som anknyter till förslagen i budgetpropositionen rörande Sveriges Radio tas följande frågor upp: huvudmannaskapet för uppbördsorganisationen, resursfördelningen mellan de båda TV-kanalerna, finansieringen av Sveriges Radio-koncernen, höjning av mottagaravgiften, sändningstiden i den fjärde radiokanalen, vissa programfrågor, bl. a. textning av program dels på svenska, dels på invandrarspråk, information om risker med drogbruk och alkoholmissbruk, alkoholbruk i TV-program, allemansradion i Ljusdal, internationell pressöversikt i radio.

Utskottet avstyrker samtliga motioner.

Moderata samlingspartiet, folkpartiet och vänsterpartiet kommunisterna reserverar sig beträffande frågan om huvudmannaskap för uppbördsorganisationen.

1 *Riksdagen 1986/87. 13 saml. Nr 11*

Centerpartiet reserverar sig i fråga om resursfördelningen mellan TV-kanalerna.

Vänsterpartiet kommunisterna reserverar sig på följande punkter: höjning av mottagaravgiften, skattefinansiering av viss del av Sveriges Radio, allemansradion i Ljusdal och lokalradions nyhetsservice.

Särskilt yttrande lämnas av moderata samlingspartiets ledamöter om en internationell pressöversikt i radio.

När det gäller övriga anslag reserverar sig moderata samlingspartiet till förmån för förslag om att stödet till lokal programverksamhet skall avvecklas samt att reklam skall tillåtas i närradion. Vidare tar företrädare för moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet i en reservation upp frågan om närradionämndens finansiering.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Radio och television

1. Sveriges Radio m. m.

Regeringen har i proposition 1986/87:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) under avsnittet Sveriges Radio m. m. (s. 485–505) föreslagit riksdagen att

1. anta ett i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare (*bilaga 1* till betänkandet),

2. godkänna förlängningen av televerkets investeringsplan med ett år,

3. godkänna i propositionen framlagt förslag till medelsberäkning för televerkets investeringar,

4. bemyndiga regeringen att av konjunkturmässiga eller andra skäl anvisa ytterligare högst 10 % av föreslagna totala investeringsmedel till televerket,

5. bemyndiga regeringen, eller efter beslut av regeringen televerket, att föra högst 5 000 000 kr. av investeringsmedlen mellan budgetåren 1987/88 och 1988/89 som skuld resp. tillgodohavande,

6. medge att regeringen lämnar televerket det beställningsbemyndigande om 30 000 000 kr. avseende investeringsändamål för budgetåret 1988/89 som förordats i propositionen,

7. godkänna i propositionen framlagt förslag till medelsberäkning för televerkets driftkostnader,

8. godkänna vad som i propositionen anförts om organisation, huvudmannaskap och lokalisering vad gäller uppbörd m. m. av mottagaravgifter,

9. bemyndiga regeringen att av konjunkturmässiga eller andra skäl besluta om byggnadsinvesteringar motsvarande ytterligare högst 10 % av den investeringsvolym som förordats i propositionen samt att till Sveriges Radio anvisa medel motsvarande skäliga kapitalkostnader för dessa investeringar,

10. godkänna i propositionen framlagt förslag till medelsberäkning för den avgiftsfinansierade verksamheten inom Sveriges Radio-koncernen,

11. bemyndiga regeringen, eller efter beslut av regeringen Sveriges Radio AB, att rekvirera högst 30 000 000 kr. från radiofonden i kostnadsutjämnande syfte,

12. godkänna i propositionen framlagt förslag till medelsberäkning för radionämndens verksamhet.

Motioner

I motion 1986/87:Kr207 av Göran Ericsson (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att den upptar överläggningar med Sveriges Television i syfte att program med rekonstruktion av ouppklarade brott skall televiseras i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1986/87:Kr208 av Per-Olof Strindberg (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att den upptar överläggningar med Sveriges Radio/TV i syfte att alla invandrarprogram på främmande språk förses med svensk text.

I motion 1986/87:Kr211 av Björn Samuelson (vpk) och Bertil Måbrink (vpk) yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om anslag på tilläggsbudget för de i motionen föreslagna serviceåtgärderna av lokalradion.

I motion 1986/87:Kr219 av andre vice talman Karl Erik Eriksson (fp) yrkas att riksdagen begär att regeringen föranstaltar om sådana åtgärder att inslagen av alkoholbruk i TV-programmen minskar.

I motion 1986/87:Kr221 av Alf Svensson (c) yrkas – med hänvisning till vad som anförts i motion 1986/87:So217 – att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om radions och televisionens roll för att motverka drogmissbruket.

I motion 1986/87:Kr228 av Marianne Karlsson (c) yrkas att riksdagen uttalar sig för att Radio och TV bör införa en "Industrikvart".

I motion 1986/87:Kr236 av Olof Johansson m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts rörande målsättning för resurstilldelning till rikskanalen inom Sveriges Television.

I motion 1986/87:Kr249 av Bertil Måbrink (vpk) yrkas att riksdagen som sin mening uttalar att allemansradion i Ljusdal är mediepolitiskt viktig och att dess fortsatta verksamhet bör garanteras.

I motion 1986/87:Kr250 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen beslutar om en höjning av den allmänna mottagaravgiften med 92 kr. per år till totalt 800 kr. per år,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om satsning på kvalitativt högtstående svensk produktion,

3. att riksdagen hemställer om en utredning för att se över finansieringen av Sveriges Radio-koncernen i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1986/87:Kr258 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om TV:s

aktualitetsprogram för invandrare.

I motion 1986/87:Kr285 av Karin Israelsson (c) yrkas att riksdagen begär att regeringen föranstaltar om sådana åtgärder att inslagen av alkoholbruk i TV-programmen minskar.

I motion 1986/87:Kr287 av Marianne Karlsson (c) yrkas att riksdagen begär att regeringen föranstaltar om sådana åtgärder att folkrörelserna kan erbjudas möjlighet till produktion inom ramen för Sveriges Radio-koncernens verksamhet.

I motion 1986/87:Kr295 av Erik Holmkvist (m) yrkas – med hänvisning till vad som anförts i motion 1986/87:So258 – att riksdagen gör ett uttalande om värdet av kontinuerlig information i radio/TV gällande alkohol- och andra hälsofrågor, förslagsvis 3–5 minuter varje vecka i anslutning till nyhetssändning på kvällstid.

I motion 1986/87:Kr296 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas – med hänvisning till vad som anförts i motion 1986/87:K433 – att riksdagen avslår proposition 1986/87:100, bil. 10, såvitt avser uppbörd av mottagaravgifter m. m.

I motion 1986/87:Kr299 av Alf Svensson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående televisionens service för döva.

I motion 1986/87:Kr311 av Elisabeth Fleetwood (m) och Gunnel Liljegren (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande textning av TV-program.

I motion 1986/87:Kr312 av Elisabeth Fleetwood (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om värdet av en internationell pressöversikt.

I motion 1986/87:Kr316 av Siw Persson m. fl. (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga, – med hänvisning till vad som anförts i motion 1986/87:A490 –

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den nya fjärde radiokanalen.

Utskottet

Inledning

I Sveriges Radio-koncernen ingår dels moderbolaget Sveriges Radio AB, dels de fyra programföretagen Sveriges Television AB, Sveriges Riksradio AB, Sveriges Lokalradio AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Sändningsrätt enligt radiolagen (1966:755) tillkommer för närvarande de fyra programföretagen.

Riksdagen beslöt i juni 1986 (prop. 1985/86:99, KrU 1985/86:21, rskr. 1985/86:343) om ramarna för Sveriges Radios verksamhet för en sexårsperiod. Regeringen har därefter ingått avtal med företagen inom Sveriges Radiokoncernen om deras verksamhet under perioden den 1 juli 1986–den 30 juni 1992. Närmare bestämmelser om rättigheter och skyldigheter beträffande

sändningsrätten och programverksamheten finns i de avtal som träffats mellan staten och programföretagen. I avtalet mellan staten och Sveriges Radio AB regleras dels detta bolags uppgifter som moderbolag i koncernen, dels koncernens verksamhet under krig och vid krigsfara.

Riksdagsbeslutet om Sveriges Radios verksamhet innebär i organisatoriskt avseende att koncernens integritet stärks. Vidare avlastas regering och riksdag en del beslut rörande verksamheten. I administrativt och ekonomiskt hänseende har moderbolaget fått en starkare ställning.

Sålunda har Sveriges Radio fått rätt att själv bestämma om frågor som hittills varit riksdagsbundna såsom dem om sändningstidens längd samt om regional och lokal indelning. Riksdagsbeslutet innebär även att Sveriges Television medges rätt att ändra inriktningen av TV-kanalerna så att distriktsverksamheten koncentreras till en kanal.

Dotterbolagen har som hittills programmässig självständighet.

Riksdagsbeslutet innefattar etablering av ett fjärde FM-nät med början budgetåret 1987/88.

Genom 1986 års beslut har också planeringsförutsättningarna i resursmässigt avseende lagts fast. Koncernen skall sålunda under de tre första åren av avtalsperioden kunna räkna med ett årligt reformpåslag om 2,3 % och ett rationaliseringskrav om sammanlagt 5 %. Under andra hälften av perioden skall i stället de medel som frigörs genom besparingar i det fortsatta rationaliseringsarbetet och genom de strukturella förändringar som koncernen kan initiera tillföras koncernen som reformmedel.

När det gäller koncernens lokalförsörjning har regeringen bemyndigats att under en övergångsperiod av högst tre år besluta i frågor om lokalförsörjning och byggnadsinvesteringar.

Efter denna övergångsperiod skall beslutanderätten övergå till moderbolaget Sveriges Radio AB. Riksdagens prövning kommer därefter att begränsas till investeringsnivån.

Byggnadsstyrelsen skall inte längre anvisas särskilda investeringsmedel. Byggnadsinvesteringarna skall kunna lånefinansieras mot säkerhet i de fastigheter (motsvarande) som anskaffats för koncernens räkning och skall överföras till Sveriges Radio.

Medelsberäkningar

Förslagen i budgetpropositionen till medelstilldelning för den med mottagaravgifter finansierade radio- och TV-verksamheten under nästa budgetår framgår av följande sammanställning. Beloppen anges i milj. kr.

	Beräknat för 1986/87	Förslag för 1987/88
Televerket		
Investeringskostnader	98,6	120,0
Driftkostnader	313,7	331,8
Sveriges Radio		
Drift- och investeringskostnader	2 125,3[1]	2 247,9[2]
Radionämnden	1,805	1,867

[1]Prisläge 1984/85
[2]Prisläge 1985/86

Televerkets investeringsplan är numera femårig och rullande. Fördelningen på olika typer av investeringar för de närmaste fyra åren enligt den vid 1986/87 års riksmöte beslutade planen framgår av en tabell i propositionen (s. 487). Planen innebär bl. a. att kostnaderna för det fjärde FM-nätet belastar de tre första budgetåren. Utskottet tillstyrker att planen förlängs med ett år.

Den i propositionen föreslagna investeringsplanen omfattar även kostnaden för åtgärder för bättre regional-TV-täckning m. m. Föredragande statsrådet förordar att Södermanlands län skall föras till det Östra distriktet och därmed regional-TV-programmet Östnytt. Denna omläggning medför kostnader – utöver de som redovisas i televerkets investeringsplan – om 6 milj. kr. för budgetåret 1987/88 och 5 milj. kr. för det därpå följande budgetåret. Vidare föreslås att åtgärder för bättre regional-TV-täckning i vissa regional-TV-områden med speciellt svåra mottagningsförhållanden skall vidtas enligt en av televerket utarbetad plan under en femårsperiod med början budgetåret 1988/89. Den totala investeringskostnaden uppgår enligt televerket till ca 45 milj. kr. i 1987/88 års beräknade kostnadsnivå. I detta sammanhang påpekar föredragande statsrådet att det trots dessa investeringskrävande förbättringar inte är möjligt att åstadkomma en tillfredsställande mottagning av rätt regional-TV-program för samtliga invånare i landet. Ogynnsamma terrängförhållanden m. m. kan ge sämre mottagning på vissa platser.

Regeringens förslag till investeringsplan innebär att kostnadsnivån blir 128,0 milj. kr. för nästa budgetår, 131,4 milj. kr. för budgetåret 1988/89, 132,3 milj. kr. för 1989/90 samt 112,8 milj. kr. för vart och ett av budgetåren 1990/91 och 1991/92.

Vid regeringens beräkningar av medel för nästa budgetår för televerkets driftkostnader för programdistribution inkl. programinsamling har förutom kompensation för kostnadsökningar räknats med en rationalisering motsvarande 1 %. Vidare har 4 milj. kr. beräknats för telefonkostnader samt 400 000 kr. för ökade driftkostnader till följd av förslagen beträffande Södermanlands län. I likhet med vad som gällt tidigare (jfr prop. 1981/82:100 bil. 12 s. 172) bör kostnader därutöver bestridas med överföring av medel från Sveriges Radio.

Beträffande medel för avgiftsinkassering och avgiftskontroll har i propositionen, förutom kompensation för kostnadsökningar, räknats med en 2-procentig rationalisering i enlighet med televerkets förslag. Medelsanvisningen för televerkets driftkostnader bör därmed uppgå till (247,7+84,1=) 331,8 milj. kr. för budgetåret 1987/88.

Utskottet tillstyrker förslaget. Vidare tillstyrker utskottet regeringens hemställan, såvitt avser vissa bemyndiganden.

Tilldelning till Sveriges Radio AB

Regeringens förslag till medelstilldelning till Sveriges Radio AB under nästa budgetår utgår från de planeringsförutsättningar som inledningsvis redovisats. I enlighet härmed räknas med ett reformtillskott om 2,3 % och en rationalisering om 2 %.

Som en följd av förslaget att Södermanlands län skall föras till det Östra distriktet beräknas ett tillskott av 1,3 milj. kr. i investeringsmedel för en underredaktion i Eskilstuna.

Föredragande statsrådet framhåller i detta sammanhang att ytterligare anpassning av sändarnätet på grund av ändringar i den lokala eller regionala indelningen och/eller förändring av sändningsområden för regional-TV skall bestridas med till Sveriges Radio AB anvisade medel. Särskilda medel kan sålunda inte påräknas (jfr KrU 1985/86:21 s. 52–53).

Vid medelsberäkningen har vidare räknats med en rationalisering motsvarande 11,4 milj. kr. genom att de nya lokalerna – Förrådsbacken – i Stockholm nu börjat tas i bruk (jfr prop. 1982/83:100 bil. 10 s. 154).

Vid medelsberäkningen för byggnadsinvesteringarna har tagits upp ett belopp av 25,1 milj. kr. för kapitalkostnader.

Enligt propositionen bör kompensation för kostnadsutvecklingen under nästa budgetår ges på samma grunder som nu, dvs. 60 % av kostnaderna (löner) skall räknas upp med genomsnittspåslaget enligt slutet avtal för hela SAF/PTK-området, medan 40 % (priser) räknas upp enligt konsumentprisindex med effekterna av livsmedels- och boendekostnader frånräknade.

Regeringen bör vidare bemyndigas att av konjunkturmässiga eller andra skäl besluta om byggnadsinvesteringar motsvarande ytterligare högst 10 % av den föreslagna investeringsvolymen samt att anvisa medel motsvarande skäliga kapitalkostnader för dessa investeringar till Sveriges Radio.

Sveriges Radio AB bör sammanlagt för budgetåret 1987/88 anvisas 2 247,9 milj. kr. i 1985/86 års prisläge för koncernens drift- och investeringskostnader.

Moderbolaget bör även nästa budgetår ha möjlighet att i kostnadsutjämnande syfte från rundradiofonden rekvirera medel med skyldighet att under nästföljande budgetår återbetala motsvarande belopp. Denna dragningsrätt skall avse kortare tidsperiod. De medel som erhålls genom utnyttjande av dragningsrätten får inte behållas som ett permanent lån till koncernen. Regeringen, eller efter beslut av regeringen moderbolaget, bör ges ett bemyndigande att i kostnadsutjämnande syfte från rundradiofonden rekvirera högst 30 milj. kr.

Moderbolaget har på regeringens uppdrag redovisat en verksamhetsplan för perioden 1987/88–1991/92 för Sveriges Radio-koncernens försvarsberedskap. Planen följer de riktlinjer som angavs i den proposition om säkerhetspolitiken och totalförsvaret (prop. 1981/82:102, FöU 1981/82:18, rskr. 1981/82:374)som, vad beträffar Sveriges Radio-koncernens verksamhet, antogs av riksdagen våren 1982. I medelsberäkningarna för den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten har hänsyn tagits till kostnader för beredskapsåtgärder.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstilldelning till Sveriges Radio AB. Även i övrigt biträder utskottet regeringens förslag i här aktuell del.

Medelstilldelning till radionämnden

I propositionen beräknas 1 867 000 kr. till radionämndens verksamhet. Utskottet tillstyrker medelsberäkningen.

Den allmänna mottagaravgiften är 708 kr. per år sedan den 1 juli 1986 och tilläggsavgiften för färg-TV 160 kr. per år. Antalet allmänna avgifter uppgick den 1 juli 1986 till nästan 3,3 miljoner och antalet tilläggsavgifter för färg-TV till 3 miljoner. Under budgetåret 1985/86 uppgick de totala intäkterna i form av mottagaravgifter och räntor på dessa till 2 593,1 milj. kr., vilket i förhållande till de avgiftsmedel som togs i anspråk innebär ett underskott på 149 milj. kr. Underskottet i rundradiofonden per den 30 juni 1986 beräknas till 117 milj. kr.

I propositionen föreslås att den allmänna mottagaravgiften höjs med 48 kr. till 756 kr. för budgetåret 1987/88. Färgtillägget bör vara oförändrat, 160 kr. Höjningen innebär ett tillskott till radiofonden som med drygt 157 milj. kr. överstiger det som avgifterna annars skulle ge. Med den föreslagna höjningen beräknas behållningen i fonden vid budgetårets slut uppgå till ca 20 milj. kr.

I enlighet med det sagda föreslås i propositionen ändring av lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare.

Vidare aviseras att förslag om hur radiofondens lånebehov skall tillgodoses skall läggas fram under våren 1987.

I propositionen läggs även fram förslag om avgiftsuppbördens organisation, huvudmannaskap och lokalisering. Detta förslag behandlar utskottet i ett senare avsnitt (s. 15).

Vänsterpartiet kommunisterna föreslår i motion Kr250 att den allmänna mottagaravgiften skall höjas med 92 kr. till totalt 800 kr. per år (yrkande 1). I motiveringen till sitt förslag hänvisar motionärerna bl. a. till vikten av att Sveriges Radio får tillräckliga resurser för att kunna uppfylla sin skyldighet att främja svensk programproduktion. Motionärerna önskar också att riksdagen i ett uttalande till regeringen skall framhålla vikten av att Sveriges Radio i den nya mediesituation som nu föreligger kan försvara och utveckla den svenska nationella kulturen och språket samt satsa på kvalitativt högtstående program (yrkande 2). De anför att riksdagen har skyldighet att ställa ordentliga resurser till Sveriges Radio-koncernens förfogande. Samtidigt bör riksdagen erinra om Sveriges Radios ansvar såväl då det gäller folkbildningen som då det gäller att främja den inhemska programproduktionen.

Den av motionärerna föreslagna höjningen av mottagaravgiften innebär en nära nog fördubbling i förhållande till regeringens förslag och medför alltså en kraftig förstärkning av radiofonden. Syftet med förslaget synes vara att tillföra Sveriges Radio ökade medel för programproduktionen. Något förslag rörande medelsberäkningen för Sveriges Radios verksamhet har dock motionärerna inte lagt fram.

Med anledning av motionärernas synpunkter på och önskemål beträffande Sveriges Radios uppgifter vill utskottet erinra om att i de avtal som regeringen slutit med resp. programföretag för perioden 1986–1992 har införts ett särskilt stadgande om programbolagens ansvar för den nationella kulturen. I avtalen stadgas sålunda att ett mångsidigt utbud av program på svenska språket skall tillhandahållas och svenska artister och verk av svenska upphovsmän skall i betydande omfattning förekomma i televisionen resp. riksradion, lokalradion och utbildningsradion.

Samtliga programbolag har också fått ett uttryckligt folkbildningsansvar i sitt uppdrag. Etermediernas betydelse för språkvården togs upp av utskottet vid behandlingen av 1986 års radioproposition. Utskottet (KrU 1985/86:21 s. 18) uttalade då att den ökande insikten om att vi måste värna om den nationella kulturen gör att vården av vårt språk blir allt viktigare. I överensstämmelse med vad som anfördes i proposition 1985/86:99 är ett ökat engagemang i språkvårdsfrågor och i språkutvecklingen en självklar angelägenhet för Sveriges Radio i den nya mediesituationen.

Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utskottet de här aktuella motionsyrkandena (yrkandena 1 och 2) i motion Kr250.

I samma motion hemställs om en utredning avseende möjligheterna att skattefinansiera vissa delar av Sveriges Radios verksamhet (yrkande 3). Det framhålls att en skattefinansiering skulle kunna kombineras med en mottagaravgift och att möjligheten att låta denna bestämmas av moderbolagets styrelse kan övervägas.

Ett motionsyrkande som i allt väsentligt överensstämmer med det här aktuella avstyrktes av utskottet och avslogs av riksdagen våren 1986 (KrU 1985/86:21 s. 47). Utskottet anförde därvid följande:

Frågan om skattefinansiering behandlades i 1978 års proposition (s. 210) och ett sådant finansieringssätt avvisades då. Utskottet har därefter flera gånger prövat motionsyrkanden med likartat innehåll (KrU 1982/83:21 s. 24–25 och 1983/84:17 s. 21–22). Enligt vad utskottet inhämtat har frågan om skattefinansiering inte från något håll tagits upp under den parlamentariska beredningens arbete.

Utskottet vill här också nämna att enligt avtalet med staten moderbolaget har att fördela tilldelade medel mellan programbolagen. I det nya avtalet kommer moderbolaget att få ytterligare befogenheter när det gäller medelsfördelning (se prop. s. 58 och s. 35 ovan).

Utskottet finner inte anledning att frångå sin tidigare inställning och avstyrker alltså motion Kr250 i här aktuell del (yrkande 3).

Sveriges Television sänder för närvarande i Stockholmsbaserade TV-kanaler som är resursmässigt likställda och som i princip har samma uppdrag. I enlighet med de riktlinjer som angavs i 1986 års riksdagsbeslut har moderbolagets styrelse den 12 februari 1987 beslutat om nya programsättningsprinciper i TV. Liksom hittills skall det finnas två TV-kanaler men dessa får en i förhållande till nuläget förändrad inriktning. En kanal – Rikskanalen – bildas av befintliga regional-TV-distrikt medan huvuddelen av produktionsenheterna i Stockholm bildar den andra kanalen – Stockholmskanalen. I inledningsskedet kommer Stockholmskanalen att sända 60 timmar per vecka medan Rikskanalen sänder 40 timmar. Målsättningen är dock att de båda kanalerna på sikt skall bli resursmässigt likställda.

I motion Kr236 (c) aktualiseras frågan om *medelstilldelningen till de båda TV-kanalerna inom Sveriges Television*. Motionärerna uttalar att den nya kanalstrukturen möjliggör en betydande decentralisering. Rikskanalen bör därför byggas ut och målsättningen bör vara att den tillförsäkras minst hälften

av resurserna. Riksdagen bör göra ett uttalande av denna innebörd (yrkande 12).

Som utskottet inledningsvis redovisat innebär 1986 års riksdagsbeslut om Sveriges Radios verksamhet att koncernens integritet har stärkts och att den fått vidgade befogenheter. Även moderbolagets ställning visavi programföretagen har stärkts.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om sitt uttalande våren 1986 (KrU 1985/86:21 s. 24) vid behandlingen av frågan rörande fördelning av resurser mellan TV-distrikten. Utskottet konstaterade då att det i dag finns betydande skillnader mellan resurserna i olika distrikt. Särskilt markant är att Västra och Södra distrikten såväl på TV- som på radiosidan har relativt sett stora resurser, något som också avspeglar sig i programproduktionen. Samtidigt konstaterade utskottet att det även i fortsättningen självfallet måste ankomma på Sveriges Radio att fördela resurserna på olika distrikt. Utskottet framhöll dock att resursfördelningen bör göras med utgångspunkt i de mål som statsmakterna anser bör gälla för Sveriges Radios verksamhet. Utskottet menade att radio och TV skall kunna spegla förhållandena någorlunda likvärdigt i olika delar av landet och att detta måste kunna ske utan alltför stora resursmässiga skillnader.

Med hänvisning till vad som anförts och till programföretagens självständighet avstyrks yrkande 12 i motion Kr236.

Programverksamheten

I det följande behandlar utskottet ett flertal motioner med förslag om och synpunkter på Sveriges Televisions programutbud. I detta sammanhang vill utskottet erinra om sitt uttalande i betänkandet KrU 1985/86:21 med anledning av förslag om olika programinslag. Utskottet anförde bl. a. följande:

Det finns dock skäl framhålla att det liksom hittills bör ankomma på Sveriges Radio att i programfrågor arbeta fritt och självständigt inom ramen för de allmänna riktlinjer som anges i radiolagen och i avtalen mellan staten och bolagen i Sveriges Radio-koncernen (se närmare härom bl. a. KrU 1983/84:17 s. 22). Den omständigheten att riksdagen i detta ärende har att ta ställning till frågor om innehållet i de nya radioavtalen innebär inte att riksdagen bör anlägga synpunkter på enskildheter i programutbudet.

I det avtal mellan staten och Sveriges Television som träffats i juni 1986 lämnas närmare bestämmelser om programverksamheten. I 6 § slås fast att programmen skall ge kunskaper och upplevelser, förmedla erfarenheter samt skänka god underhållning. De skall utformas så att de genom kvalitet, tillgänglighet och mångsidighet i skälig omfattning tillgodoser skiftande behov och intressen hos landets befolkning. Även mindre gruppers intressen skall i görlig mån tillgodoses.

Programutbudet skall som helhet präglas av folkbildningsambitioner. Det skall utformas så att utrymme ges åt en mångfald av olika åsikter och meningsriktningar och så att hänsyn tas till olika förutsättningar hos befolkningen.

Ett mångsidigt utbud av program på svenska språket skall tillhandahållas och svenska artister och verk av svenska upphovsmän skall i betydande omfattning förekomma i televisionen.

Dessa riktlinjer preciseras i 7 §, vari anges de speciella skyldigheter som SVT har att ta hänsyn till. Så skall SVT ta särskild hänsyn till språkliga och etniska minoriteter samt till olika grupper av handikappade.

I fråga om program på invandrar- och minoritetsspråk samt program om och för handikappade har moderbolaget i enlighet med riksdagens beslut år 1986 ett samordningsansvar. Enligt avtalet med staten får moderbolaget Sveriges Radio AB fördela ansvaret mellan programföretagen så att insatserna inom koncernen samordnas. Moderbolaget skall därvid beakta att koncernen som helhet har att ta särskild hänsyn till språkliga och etniska minoriteter och olika grupper av handikappade.

De *döva och hörselskadades problem* att tillgodogöra sig TV-program tas upp i motionerna Kr299 (c) och Kr311 (m). Förslagen i motionerna syftar till att TV-program i ökad utsträckning skall textas.

Vid behandlingen våren 1986 av förslag med i huvudsak samma syfte underströk utskottet betydelsen av att moderbolaget i samband med de årliga anslagsframställningarna redovisar en plan för insatser inom handikappområdet. Utskottet utgick från att en sådan plan görs flerårig. En plan av angivet slag kan, menade utskottet, få betydelse för inriktningen och omfattningen av insatserna även på det sättet att den kan åstadkomma en allmän debatt om dessa, bl. a. i förhållande till satsningar som Sveriges Radio gör på andra områden.

Utskottet redovisade även att det inom Sveriges Radio pågår en omfattande studie av text-TV:s framtida utveckling, som kommer att vara slutförd inom en nära framtid. Bl. a. söker man få fram en teknik, som skall möjliggöra en textsättning i TV med en snabbhet nära motsvarande den som finns vid simultantolkning. Genom en kombination av denna teknik och den textning som kan göras i förväg bedöms det som möjligt att, om tilldelade resurser så medger, inom en inte alltför avlägsen framtid texta exempelvis en halvtimmes nyhetsprogram av typ Rapport.

I propositionen redovisas att TV har ökat de textade programmen för hörselhandikappade och att text-TV-redaktionen har byggts ut. Vidare avser Sveriges Radio att i nästa års anslagsframställning lägga fram en flerårsplan för insatser inom handikappområdet. Med hänvisning till det anförda och till programföretagens självständighet avstyrks motionerna.

Frågan om ökad *textning av invandrarprogram* tas upp i två motioner. Förslaget i motion Kr208 (m) går ut på att alla program för invandrare skall förses med svensk översättning. I motion Kr258 (fp) förordas att TV:s nyhetsprogram på invandrarspråk förses med svensk text. Vidare önskar motionären att dessa program skall få en bättre programtid.

Då utskottet våren 1986 behandlade förslag med samma inriktning som de nu aktuella uttalade utskottet att textning på svenska av många program på invandrarspråk är ägnad att förbättra förståelsen hos den svenska befolkningen för invandrarna och öka kunskapen om deras hemländer. Utskottet redovisade också att program för invandrare textas av Sveriges Television i

stor utsträckning. Detta gäller dock inte bl. a. vissa nyhetssammanfattningar, som tidigare sänts på svenska. Av pedagogiska skäl textas inte vissa barnprogram.

Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till att då det gäller frågan om en utökad textning på svenska detta i första hand är en resursfråga och att en lagstiftning på området inte kan komma i fråga.

Enligt vad utskottet inhämtat sker för närvarande inom ramen för Sveriges Radios – moderbolagets – samordningsansvar för invandrarfrågorna en genomgång av olika önskemål i förhållande till planerade förändringar av radions och TV:s programstruktur och till tillgängliga resurser. Målsättningen är att på sikt alla program på invandrarspråk skall textas till svenska.

Med hänvisning till det anförda och till programföretagens självständighet avstyrks motionerna.

Radions och televisionens roll för att motverka olika former av *drogbruk och alkoholmissbruk* tas upp i motionerna Kr219 (fp), Kr221 (c), Kr285 (c) och Kr295 (m).

I motionerna Kr219 och Kr285 önskas att inslagen av bruk av alkohol i TV-programmen skall minskas. I motion Kr219 åberopas en utredningsrapport som tagits fram inom Sveriges Radios publik- och programforskningsavdelning – Alkoholbilden i TV, en analys av fiktionsprogram.

I den motivering till förslaget i motion Kr221 som lämnas i motion So217 anför motionären att hela svenska folket måste bibringas kunskap om narkotika och narkotikabrukets följder. Sveriges Radio-koncernen bör därför sända återkommande utbildningsprogram om droger. Enligt motion Kr295 bör riksdagen göra ett uttalande om värdet av kontinuerlig information i radio och TV gällande alkoholmissbruk samt andra hälsofrågor. En sådan information skulle enligt motionen kunna lämnas under 3–5 minuter varje vecka i anslutning till nyhetssändning på kvällstid.

Med anledning av samtliga dessa förslag vill utskottet erinra om att såväl i 1978 års proposition om Sveriges Radio som i 1986 års radioproposition har uttalats att det är angeläget att man i programverksamheten iakttar varsamhet vid speglingen av bruket av olika gifter, t. ex. alkohol. Radions och televisionens genomslagskraft medför att ett stort ansvar vilar på programföretagen. Det är därför viktigt att program som speglar bruk och missbruk av alkohol och droger inte förhärligar detta och på så sätt bidrar till en falsk bild av verkligheten.

I sina av riksdagen godkända betänkanden (KrU 1977/78:24 och KrU 1985/86:21) har utskottet anslutit sig till denna uppfattning. Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande. När det gäller förslagen i motionerna Kr219 och Kr285 utgår utskottet från att frågan om inslagen av bruk av alkohol i TV-programmen fortlöpande uppmärksammas inom Sveriges Radio. Utskottet vill vidare framhålla att under senare tid har sänts program såväl i TV som radio med upplysning om effekter av narkotikabruk och spritmissbruk. Utskottet avstyrker således motionerna Kr219, Kr221, Kr285 och Kr295.

Enligt motion Kr312 (m) borde Sveriges Radio-koncernen i sin planering överväga möjligheterna att i ett särskilt program presentera en *internationell pressöversikt.*

Då kulturutskottet år 1984 avstyrkte motsvarande förslag anförde utskottet (KrU 1983/84:17) bl. a. att enligt vad utskottet under hand inhämtat hade man inom riksradion haft planer på att införa ett program av det slag som motionären efterlyser. På grund av de krav på besparingar som ålagts riksradion hade dessa planer inte kunnat förverkligas.

Enligt vad utskottet nu inhämtat har situationen inte förändrats sedan utskottets senaste behandling av denna fråga. Utskottet anser sig därför inte ha anledning att föreslå någon riksdagens åtgärd med anledning av motion Kr312.

I motion Kr207 (m) förespråkas att TV skall sända program med *rekonstruktion av ouppklarade brott.* Motionären hänvisar till att sådana program i flera år har sänts av det västtyska bolaget Nord Deutsche Rundfunk och att de har bidragit till att lösa vissa brottsfall. Han anser att program av detta slag kan anses vara meddelande till allmänheten. Riksdagen bör enligt motion Kr228 (c) uttala sig för att radio och TV inför en "Industrikvart". Som motiv för sitt förslag anför motionären att svenska folket bör få ett större kunnande om svensk industri och om sambandet produktion, arbetstillfällen och ekonomi.

Med anledning av dessa två motioner vill utskottet peka på att enligt avtalen mellan staten och televisions-, riksradio- och lokalradioföretagen har dessa skyldighet att meddela nyheter samt kommentera eller på annat sätt belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor. Vidare skall bolagen stimulera till debatt kring viktigare samhälls- och kulturfrågor.

Bolagen skall också granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra sammanslutningar och föreningar.

Då det gäller myndighetsinformation hänvisar utskottet till att i avtalen med de nämnda programbolagen sägs att dessa på begäran av statlig myndighet skall sända meddelande som är av vikt för allmänheten.

Mot denna bakgrund och med hänvisning till att ingenting hindrar att berörda myndigheter hos Sveriges Television aktualiserar frågan om införande av det slags program som avses i motion Kr207 avstyrker utskottet motionerna Kr207 och Kr228.

I motion Kr287 (c) föreslås att de etablerade *folkrörelserna bör få möjlighet att sända egenproducerade program i radio och TV.*

Förslaget i motionen strider enligt utskottets mening mot de grundläggande föreskrifterna i radiolagen som reglerar innehållet i de rikstäckande rundradiosändningarna. Det gäller framför allt kravet på opartiskhet och saklighet i programverksamheten. Enligt avtalen med programbolagen skall programverksamheten i sin helhet präglas av skälig balans mellan olika åsikter och intressen. Utskottet vill erinra om att folkrörelser har möjlighet att sända egenproducerade program i närradio. När det gäller TV-sändningar finns det nu möjlighet att sända i kabelnät i lokala kabelsändarföretags egensändningar. Med hänvisning till vad som anförts avstyrker utskottet motion Kr287.

I enlighet med riksdagsbeslutet år 1986 kommer ett fjärde FM-nät att byggas ut med början budgetåret 1987/88. Det fjärde FM-nätet är i huvudsak förbehållet lokalradion.

I motion Kr316 (fp) framförs synpunkter på sändningstiden i FM-4-nätet. Motionärerna anser att denna kanal bör vara öppen dygnet runt bl. a. av beredskapsskäl.

Televerket har beräknat att tillkommande driftkostnader efter införande av FM 4 kommer att uppgå till ca 8 milj. kr. per budgetår. Om sändningar även skall ske nattetid, ökar televerkets driftkostnader med ca 1 milj. kr. för samma tid.

Utgångspunkten för riksdagens beslut har varit att ianspråktagande av den nya kanalen skall kunna klaras inom oförändrade medelsramar. Om Sveriges Radio bedömer att ett resurstillskott för programproduktion för FM 4 är nödvändigt bör principerna för programsättning i radio i sin helhet underställas regering och riksdag för prövning.

De resursmässiga förutsättningarna för Sveriges Radio-koncernen lades fast genom riksdagsbeslutet våren 1986. Moderbolaget fördelar de av riksdagen anvisade medlen till programföretagen, vilka sedan självständigt beslutar om hur medlen skall användas. Med hänvisning härtill samt till att utbyggnaden av FM 4-nätet planeras starta hösten 1987 i fem distrikt anser utskottet inte att motion Kr316 bör föranleda någon riksdagens åtgärd. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att särskilda investeringsmedel utgår till televerket för kostnaderna för FM 4-nätet.

Allemansradion är en programform inom lokalradion som innebär att enskilda personer med hjälp av personal vid resp. lokalradiostation självständigt utformar radioprogram. Verksamhet med allemansradion inleddes år 1977 och förekommer nu i någon form på de flesta lokalradiostationer i landet. Lokalradion är programansvarig för dessa sändningar. Under åren 1981–1983 genomförde Sveriges Lokalradio AB i viss samverkan med den dåvarande närradiokommittén försök med s. k. allemansradio i utvidgad form i Ängelholm och Ljusdal. Allemansradion i Ängelholm lades ned år 1983, medan verksamheten i Ljusdal har pågått med stöd från Radio Gävleborg. På dessa orter inrättades en speciell lokalredaktion som finansierades genom särskilda anslag från lokalradion. Ledningen för Radio Gävleborg har dock beslutat att som en nödvändig sparåtgärd lägga ned den särskilda lokalredaktionen för allemansradion i Ljusdal.

I motion Kr249 (vpk) föreslås att riksdagen skall göra ett uttalande om att allemansradion i Ljusdal är mediepolitiskt viktig och att dess fortsatta verksamhet bör garanteras. Motionären hävdar att, om allemansradion upphör och ersätts med närradio, begränsas den enskilde kommuninnevånarens möjligheter att nå ut via radion.

Otvivelaktigt är verksamheten med allemansradion värdefull och hör naturligt hemma inom lokalradion. Som utskottet nämnt i det föregående förekommer inslag med allemansradio i många lokalradiostationers sändningar. Utskottet vill även peka på att kommunradiosändningar har byggts ut

och uppgick budgetåret 1985/86 till drygt 2 900 timmar. Med hänsyn till att de olika lokalradiostationerna självständigt beslutar om användningen av de medel som tilldelas dem av lokalradions ledning anser utskottet att riksdagen inte bör göra några uttalanden i avsikt att påverka lokalradion i dess bedömning av verksamhetens omfattning och inriktning. Utskottet avstyrker därför motion Kr249.

Lokalradion bör få särskilt anslag för att bygga ut sin *nyhetsservice*, föreslås i motion Kr211 (vpk). Motionärerna menar att det borde vara möjligt att ringa upp lokalradion i det egna hemlänet och via en automatisk telefonsvarare kunna få ta del av dagens länsnyheter. En sådan service skulle även underlätta riksdagsledamöternas arbete.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att en sådan utökad service skulle underlätta för många människor att hålla kontakten med hemorten och alltså vara av värde. Med hänvisning till vad utskottet anfört i det föregående om lokalradiostationernas självständiga beslutanderätt liksom till möjligheterna för lokalradion att med televerket överenskomma om en sådan verksamhet som motionärerna efterfrågar avstyrker utskottet motionen.

Avgiftsuppbördens organisation, huvudmannaskap och lokalisering

Uppbörden av mottagaravgifter handhas i dag av televerket. Avgiftsuppbörden är samordnad med inkasseringen av telefonavgifter och sker i en gemensam räkning som erläggs kvartalsvis. Uppbördssystemet är således integrerat i televerkets faktureringssystem för teleavgifterna, och dess utformning bestäms i praktiken av detta. Televerket får ersättning för de kostnader som avgiftsinkassering och avgiftskontroll för med sig. För innevarande budgetår har 81,2 milj. kr. anvisats för att täcka kostnaderna härför.

I propositionen redovisas att frågan om huruvida mottagaravgifterna skulle kunna kopplas bort från systemet för uppbörden av teleavgifter har diskuterats sedan mitten av 1970-talet. År 1980 föreslog TV-avgiftsutredningen i betänkandet (Ds U 1978:16) Inkassering, kontroll och avgiftsskolk att TV-avgifterna skulle separeras från teleavgifterna och att en särskild uppbördsorganisation skulle svara för TV-avgifterna.

Televerket och Sveriges Radio har därefter vid flera tillfällen avgett skrivelser med synpunkter och förslag i ärendet. Dessa har behandlats av regeringen dels i 1980 och 1981 års budgetpropositioner (prop. 1979/80:100 bil. 12 s. 90 f, prop. 1980/81:100 bil. 12 s. 87 f), dels i proposition 1984/85:115 om regional utveckling och utjämning. I den senare propositionen anfördes att Sveriges Radio AB inför en ny avtalsperiod borde se över frågan om inkassering av TV-avgifter. Utgångspunkten skulle vara att en särskild TV-avgiftscentral skulle förläggas till malmfältsområdet.

Sveriges Radio AB har i oktober 1985 – på anmodan av regeringen – i en promemoria redovisat sina synpunkter på möjligheterna att införa separat uppbörd av mottagaravgifter. I propositionen redovisas följande:

I en promemoria, benämnd Uppbörden av mottagaravgifter, anfördes att skälen för att lämna den gemensamma räkningen ur rundradiorörelsens synpunkt är otillräckliga och att en övergång är behäftad med betydande

risker för kostnadsökningar och inkomstbortfall till följd av ökat avgiftsskolk. Om en övergång till en separat mottagaravgiftsuppbörd likväl skall genomföras bör TV-avgiftsutredningens förslag ligga till grund för utformningen av en ny organisation med Sveriges Radio-koncernen som huvudman. Medelstilldelningen till programverksamheten får dock inte drabbas om en separat avgiftsuppbörd visar sig leda till kostnadsökningar eller bortfall av avgiftsintäkter.

Dessa frågor togs inte upp i proposition 1985/86:99 som behandlar Sveriges Radios verksamhet under avtalsperioden 1986–1992.

Föredragande statsrådet lägger nu fram förslag om att uppbörden av mottagaravgifter bör ske i ett separat system skilt från uppbörden av teleavgifter och att huvudmannaskapet för detta och avgiftskontrollen bör anförtros Sveriges Radio. Uppbördsorganisationen bör lokaliseras till Kiruna kommun. Sveriges Radio förutsätts ta över arbetsuppgifter och ansvar från televerket senast den 1 januari 1990. Fram till övertagandet behålls den gemensamma räkningen. Även i övrigt behålls under övergångsskedet gällande regler och arbetsorganisation såvida inte televerket och Sveriges Radio finner någon annan ordning mer lämplig eller ekonomisk.

I propositionen anges följande skäl för förslaget:

Separeringen av uppbörderna bör möjliggöra en bättre anpassning till de speciella krav som uppbörden av mottagaravgifter kräver. Därmed ges även förutsättningar för en bättre överblick och en effektivisering av verksamheten. För en förändring talar också att mottagaravgiftsuppbörden betraktas som artfrämmande av televerket. Den har däremot ett nära samband med Sveriges Radios verksamhet, varför ett byte av huvudman också kan verka effektivitetsbefrämjande. Separeringen av avgiftsuppbörderna ger vidare möjlighet till en regionalpolitiskt önskvärd etablering i Kiruna.

Sveriges Radio AB har vid underhandskontakter bekräftat att företaget alltjämt är villigt att för koncernens räkning åta sig huvudmannaskapet för uppbörden av mottagaravgifter, inkl. avgiftskontrollen.

– – –

Sveriges Radio AB bör svara för förberedelserna för den nya organisationen, men televerket förutsätts bistå företaget i förberedelsearbetet och vid driftsstarten. Med denna ordning torde riskerna för avgiftsbortfall och andra övergångsproblem kunna minimeras.

Föredragande statsrådet räknar med att kostnaderna för avgiftsuppbörden inte kommer att bli högre än för närvarande sedan den nya organisationen börjat fungera. Han framhåller att under övergångsfasen är vissa extrautgifter ofrånkomliga. Dessa kostnader bör inte belasta radiofonden. Det anges därför att lokaliseringsstöd och annat tillämpligt regionalpolitiskt stöd skall utgå för etableringen i Kiruna. Televerket har erbjudit sig att under förberedelse- och flyttperioden bära de kostnader som återstår sedan regionalpolitiskt stöd utbetalats.

Sveriges Radio AB bör enligt propositionen under förberedelsearbetet undersöka om vissa förändringar såsom halvårsvis i stället för kvartalsvis fakturering av mottagaravgifterna, avskaffandet av färg-TV-tillägget och in-

förande av en tilläggsavgift vid för sen betalning är lämpliga och positivt skulle kunna påverka behållningen i rundradiofonden.

I propositionen påpekas att övergången till ett nytt uppbördssystem kan skapa ökade problem i fråga om underlåtelse att anmäla TV-innehav och beträffande benägenheten att betala utsända mottagaravgiftsräkningar. Föredraganden aviserar att vissa förändringar i juridiskt avseende bör vidtas. Dessa hänger samman med att obetalda mottagaravgifter i dag inte kan drivas in utan föregående prövning av domstol. I propositionen anför föredragande statsrådet i detta avseende bl. a. följande:

Enligt min mening bör mottagaravgifterna i och med den nya ordningen normalt sett kunna drivas in omedelbart, dvs. utan mellankommande domstolsprövning. Detta innebär att man kan undvika att domstolsväsendet belastas med en rad beslut om obetalda avgiftsräkningar.

Om den nämnda förändringen vidtas kommer debiteringen av mottagaravgifter att bli bindande för den enskilde och därmed få karaktär av myndighetsutövning. Om en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning skall överlämnas till ett enskilt organ, t. ex. ett Sveriges Radio-företag, måste det ske med stöd av lag. Även en kontrollverksamhet som skall utövas av ett enskilt organ torde fordra regler i lag.

I frågor som rör avgiftsuppbörden bör även vissa allmänna förvaltningsrättsliga regler liksom offentlighetsprincipen tillämpas hos Sveriges Radio. Också i denna del aktualiseras sålunda behovet av lagstiftning.

Företrädare för moderata samlingspartiet avvisar i motion Kr296 (m) regeringens förslag. I den motivering som lämnas i motion K433 framhålls att televerket även i fortsättningen bör svara för uppbörd av mottagaravgifter. Detta är enligt motionärernas mening rimligt med hänsyn till att verket har monopol på sändning av Sveriges Radios program. Motionärerna anför vidare att det är olämpligt att Sveriges Radio tilldelas fiskala funktioner på medieområdet, exempelvis indrivning av avgifter och s. k. pejling.

Utskottet konstaterar att motionärerna inte uttryckligen framställt några invändningar mot förslaget i propositionen om att uppbörden av mottagaravgifter skall ske i ett separat system skilt från uppbörden av teleavgifter och i en särskild organisation. Motionärerna har inte heller framfört några invändningar mot förslaget att den nya organisationen förläggs till Kiruna.

När det gäller huvudmannaskapet för den nya organisationen föreslås i motion Kr296 att televerket skall ha ansvaret härför. Utskottet har inhämtat synpunkter från företrädare för televerket och för Sveriges Radio AB i ärendet. Härvid har framkommit att såväl televerket som Sveriges Radio AB är beredda att på vissa premisser åta sig huvudmannaskapet.

Utskottet anser att det kan finnas skäl som talar för att televerket skall ansvara för uppbördsorganisationen. Televerket har erfarenhet av verksamheten och har en organisation för avgiftskontrollen. Enligt televerkets uppfattning måste – om verket i fortsättningen skall svara för uppbörden av mottagaravgifter – detta ske via ett till televerket knutet dotterbolag. Fördelarna med en gemensam uppbörd av tele- och TV-avgifterna försvinner alltså under alla omständigheter.

Utslagsgivande vid bedömningen av frågan om vem som i framtiden skall

ha huvudmannaskapet för uppbördsverksamheten bör enligt utskottets mening vara att verksamheten skall drivas så att den avkastar största möjliga avgiftsintäkter till rundradiofonden. Mottagaravgiftsuppbörden har betraktats som artfrämmande av televerket, medan den har ett nära samband med Sveriges Radios verksamhet. Sveriges Radio AB har ett stort intresse av att uppbörden sker effektivt och av att riskerna för avgiftsbortfall och andra övergångsproblem kan minimeras. Utskottet delar därför föredragande statsrådets uppfattning att Sveriges Radio bör anförtros huvudmannaskapet för den nya uppbördsorganisationen. Utskottet avstyrker således motion Kr296.

Utskottet anser det angeläget att de extrakostnader som uppstår under övergångsfasen fram till 1990 inte belastar rundradiofonden. Det är därför rimligt att så som redovisas i propositionen lokaliseringsstöd och annat tillämpligt regionalpolitiskt stöd kommer att utgå för etableringen i Kiruna. Det är enligt utskottets mening naturligt att den tekniska kompetens som finns i Kiruna kommer att utnyttjas. Vidare har enligt propositionen televerket åtagit sig att bära vissa kostnader under förberedelse- och flyttperioden.

Utskottets ställningstagande i det föregående innebär att riksdagen bör godkänna vad i propositionen anförts om organisation, huvudmannaskap och lokalisering för verksamheten med uppbörd av mottagaravgifter inkl. kontrollverksamheten.

Förändringen av uppbördssystemet är förenad med kostnadsökning och risker för intäktsbortfall. Utskottet utgår från att utvecklingen framöver noga kommer att följas. Utskottet förutsätter att – om det skulle visa sig att den nya organisationen medför intäktsbortfall – televerket på lämpligt sätt bidrar till att kompensera radiofonden även under en period efter 1990. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *televerkets investeringsplan*

att riksdagen godkänner förlängningen av televerkets investeringsplan med ett år,

2. beträffande *medelsberäkning för televerkets investeringar*

att riksdagen godkänner i proposition 1986/87:100 framlagt förslag till medelsberäkning för televerkets investeringar,

3. beträffande *ytterligare investeringsmedel*

att riksdagen bemyndigar regeringen att av konjunkturmässiga eller andra skäl anvisa ytterligare högst 10 % av föreslagna totala investeringsmedel till televerket,

4. beträffande *överföring av medel mellan olika budgetår*

att riksdagen bemyndigar regeringen, eller efter beslut av regeringen televerket, att föra högst 5 000 000 kr. av investeringsmedlen mellan budgetåren 1987/88 och 1988/89 som skuld resp. tillgodohavande,

5. beträffande *visst beställningsbemyndigande*

att riksdagen medger att regeringen lämnar televerket det beställningsbemyndigande om 30 000 000 kr. avseende investeringsändamål för budgetåret 1988/89 som förordats i proposition 1986/87:100,

6. beträffande *medelsberäkning för televerkets driftkostnader*
att riksdagen godkänner i proposition 1986/87:100 framlagt förslag till medelsberäkning för televerkets driftkostnader,

7. beträffande *byggnadsinvesteringar*
att riksdagen bemyndigar regeringen att av konjunkturmässiga eller andra skäl besluta om byggnadsinvesteringar motsvarande ytterligare högst 10 % av den investeringsvolym som förordats i proposition 1986/87:100 samt att till Sveriges Radio anvisa medel motsvarande skäliga kapitalkostnader för dessa investeringar,

8. beträffande *medelsberäkning för Sveriges Radio-koncernen*
att riksdagen godkänner i proposition 1986/87:100 framlagt förslag till medelsberäkning för den avgiftsfinansierade verksamheten inom Sveriges Radio-koncernen,

9. beträffande *visst bemyndigande i kostnadsutjämnande syfte*
att riksdagen bemyndigar regeringen, eller efter beslut av regeringen Sveriges Radio AB, att rekvirera högst 30 000 000 kr. från radiofonden i kostnadsutjämnande syfte,

10. beträffande *medelsberäkning för radionämnden*
att riksdagen godkänner i proposition 1986/87:100 framlagt förslag till medelsberäkning för radionämndens verksamhet,

11. beträffande *höjning av den allmänna mottagaravgiften, m. m.*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 och med avslag på motion 1986/87:Kr250 yrkandena 1 och 2 antar det vid betänkandet som bilaga 1 fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare,

12. beträffande *skattefinansiering av viss del av Sveriges Radio*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr250 yrkande 3,

13. beträffande *medelstilldelningen till TV-kanalerna*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr236 yrkande 12,

14. beträffande *ökad textning av TV-program för döva och hörselskadade*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Kr299 och 1986/87:Kr311,

15. beträffande *ökad textning på svenska av program på invandrarspråk*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Kr208 och 1986/87:Kr258,

16. beträffande *bruk av alkohol i TV-program*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Kr219 och 1986/87:Kr285,

17. beträffande *utbildningsprogram om droger*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr221,

18. beträffande *information om alkoholmissbruk, m. m.*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr295,

19. beträffande *internationell pressöversikt*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr312,

20. beträffande *rekonstruktion av ouppklarade brott*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr207,

21. beträffande *industrikvart*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr228,

22. beträffande *folkrörelserna*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr287,
23. beträffande *sändningstiden i FM 4-nätet*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr316 yrkande 5,
24. beträffande *allemansradion i Ljusdal*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr249,
25. beträffande *lokalradions nyhetsservice*
att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr211,
26. beträffande *organisation, huvudmannaskap och lokalisering vad gäller uppbörd m. m. av mottagaravgifter*
att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och med avslag på motion 1986/87:Kr296 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Kabelnämnden: Förvaltningskostnader

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 20 (s. 505–507) och hemställer

att riksdagen till *Kabelnämnden: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag av 2 042 000 kr.

3. Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet

Regeringen har under punkt G 21 (s. 507–508) föreslagit riksdagen att till Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet för budgetåret 1987/88 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

Motion

I motion 1986/87:Kr265 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

19. att riksdagen beslutar att avveckla det statliga stöd som upptagits under G 21. Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet.

Utskottet

Det stöd som lämnas till lokal programverksamhet är i första hand avsett att främja uppkomsten av lokala egensändningar. Hittills har ca 10 lokala kabelsändarföretag beviljats sändningstillstånd. I propositionen redovisas att kabelnämnden under innevarande budgetår beviljat stöd med sammanlagt 100 000 kr. I motion 1986/87:Kr265 (m) yrkas att stödet skall avvecklas. Motionärerna menar att lokal TV-produktion kan finansieras genom bl. a. reklamintäkter.

Utskottet avstyrkte under föregående riksmöte vid två tillfällen (KrU 1985/86:11 och 1985/86:16) motionsförslag med samma syfte som det nu föreliggande. Utskottet erinrade därvid om att kabel-TV-verksamheten befinner sig i ett uppbyggnadsskede och att stödet till lokal programverksamhet tar sikte främst på att underlätta igångsättningen av verksamheten i lokala programfö-

retag. Vad utskottet då anförde äger alltjämt giltighet.

Utskottet vidhåller alltså sin tidigare uppfattning. Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motion Kr265 yrkande 19.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 och med avslag på motion 1986/87:Kr265 yrkande 19 till *Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

4. Närradionämnden

Regeringen har under punkt G 22 (s. 508–509) föreslagit riksdagen att till Närradionämnden för budgetåret 1987/88 anvisa ett förslagsanslag om 2 245 000 kr.

Motioner

I motion 1986/87:Kr203 av Sten Andersson i Malmö (m) yrkas att riksdagen beslutar att vidta erforderliga ändringar i närradiolagstiftningen så att försök med närradioreklam i Malmö möjliggörs.

I motion 1986/87:Kr217 av Filip Fridolfsson (m) yrkas att riksdagen beslutar upphäva 10 § närradiolagen fr. o. m. 1 juli 1987.

I motion 1986/87:Kr253 av Jan Sandberg (m) yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om att tillåta reklam i närradion,
2. att riksdagen begär att regeringen snarast framlägger förslag om en fri närradio.

I motion 1986/87:Kr265 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas, såvitt nu är i fråga,

20. att riksdagen beslutar att föreningarnas avgifter till närradionämnden skall minskas i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1986/87:Kr288 av Larz Johansson (c) och Jan Hyttring (c) yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till försöksverksamhet med reklamfinansierad närradio.

Utskottet

Närradionämndens verksamhet finansieras helt med avgifter som tas ut av de sändande föreningarna. Dessa avgifter anpassas så att inkomsterna beräknas täcka kostnaden för nämndens verksamhet. Avgiften är för närvarande 17.50 kr. per sändningstimme. I propositionen beräknas ett anslag om 2 245 000 kr. till närradionämnden. Enligt motion Kr265 (m) skall föreningarna inte åläggas att betala den del av nämndens verksamhet som utgörs av myndighetsutövning. Motionärerna beräknar att kostnaderna härför uppgår till 1 milj. kr. och förordar att föreningarnas avgifter minskas med detta belopp.

Utskottet har vid tre tillfällen tidigare – senast våren 1986 (KrU 1985/86:16) – inte haft något att erinra mot att närradionämnden helt skall finansieras genom avgifter.

Utskottet finner inte skäl att ändra sin tidigare inställning och avstyrker alltså motion Kr265 yrkande 20.

Regeringens förslag till medelsanvisning tillstyrks.

I fem motioner tas upp frågor om reklam i närradion.

Enligt 10 § närradiolagen får kommersiell reklam inte sändas i närradio. Det är inte heller tillåtet att sända ett visst program eller programinslag som bekostas av medel som har ställts till den sändande sammanslutningens förfogande under förutsättning att programmet eller inslaget sänds.

Enligt motion Kr217 (m) bör riksdagen upphäva 10 § närradiolagen. I motion Kr203 (m) uttalas att en försöksverksamhet med reklam i närradio bör startas i Malmö. I motion Kr253 (m) önskas förslag om reklam i närradio. Yrkandet i motion Kr288 (c) syftar till en försöksverksamhet med reklamfinansierad närradio. Motionärerna föreslår att närradionämnden skall få i uppdrag att påbörja en begränsad försöksverksamhet.

Vidare föreslås i motion Kr253 att regeringen snarast skall lägga fram förslag om en fri närradio. Motionären menar att närradion inte bör vara förbehållen föreningar utan att även företag skall få sända program.

Riksdagen har vid tre tillfällen på förslag av utskottet avslagit motioner om tillåtande av reklam i närradio (KrU 1982/83:20, KrU 1983/84:17 och KrU 1984/85:22) med hänvisning bl. a. till TV-reklameffektutredningens arbete. Denna utredning har i betänkandet (Ds U 1986:2) Effekter av TV-reklam presenterat sin bedömning av vilka effekter införande av reklam i företrädesvis TV kan förväntas få för ekonomin i andra medier och andra reklamintäktsberoende verksamheter samt för förhållandena i näringslivet. I betänkandet lämnas inga precisa siffermässiga prognoser för t. ex. effekter på andra mediers annonsintäkter av TV-reklam. Bedömningarna syftar i stället till att klargöra vilka reklaminvesteringar som kan komma att beröras av TV-reklam, vilka annonsvolymer som ligger i en riskzon samt vilka faktorer som talar för att förändringar sker resp. inte sker. Utredningsarbetet har helt inriktats på frågan om effekterna av reklam i inhemsk, rikstäckande TV samt i satellit-TV i första hand för dagspressen resp. svenskt näringsliv.

I fråga om reklam i olika former i ljudradio har inga specialstudier gjorts. I utredningen anförs att om det skulle bli aktuellt att införa reklam i ljudradion bör ytterligare undersökningar göras, bl. a. bör erfarenheterna från Finland studeras. Där har försöksverksamhet med reklamfinansierad lokalradio pågått sedan år 1985.

Betänkandet är en av utgångspunkterna för fortsatta överväganden inom regeringskansliet.

Utskottet vill även erinra om att riksdagen med anledning av motionsyrkanden senare i år – i samband med ett väntat regeringsförslag om lagstiftningen på yttrandefrihetsområdet – kommer att ta upp den övergripande frågan om reklam skall tillåtas i etermedierna. Eftersom dessa överväganden inte bör föregripas avstyrker utskottet motionerna Kr203, Kr217, Kr253 och Kr288.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen till *Närradionämnden* för budgetåret 1987/88 anvisar ett förslagsanslag om 2 245 000 kr.,

2. beträffande *närradionämndens finansiering*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr265 yrkande 20,

3. beträffande *reklam i närradio,*

att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Kr203, 1986/87:Kr217, 1986/87:Kr253 yrkande 1 och 1986/87:Kr288,

4. beträffande *förslag om en fri närradio*

att riksdagen avslår motion 1986/87:Kr253 yrkande 2.

5. Sändningar av finländska televisionsprogram

Regeringen har under punkt G 23 (s. 509–510) föreslagit riksdagen att

1. anta i propositionen framlagt förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram (*bilaga 2* till betänkandet)

2. till Sändningar av finländska televisionsprogram anvisa ett reservationsanslag av 1 352 000 kr.

Motioner

I motion 1986/87:Kr236 av Olof Johansson m. fl. (c) yrkas, såvitt nu är i fråga,

13. att riksdagen antar följande lydelse av 1 § första stycket lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram: Regeringen får medge rätt till rundradiosändning från radiosändare av televisionsprogram i radio- eller trådsändning från Finland,

14. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförs rörande utbyggnad av de finländska TV-sändningarna till nya områden.

I motion 1986/87:Kr241 av Hugo Bergdahl (fp) och Kjell Johansson (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utökning av finska TV-program i Sverige.

I motion 1986/87:Kr286 av Gunnel Liljegren (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om det finska TV-utbudet i Sverige.

Utskottet

De utsändningar av en finländsk TV-kanal som inleddes i juli 1986, sker med stöd av lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram. Lagen är tidsbegränsad och gäller fram till utgången av år 1987.

Avsikten är att efter denna tidpunkt nordiska televisionsprogram skall sändas via Tele-X-satelliten. I propositionen redovisas att Tele-X-projektet har blivit försenat på grund av fördröjningar med uppsändningsfarkosterna.

För närvarande beräknas satelliten kunna sändas upp först under år 1988. Med hänsyn härtill föreslås att lagens giltighetstid förlängs med ett år.

Enligt motionerna Kr236 (c) och Kr286 (m) bör verksamheten permanentas och den bör inte tidsmässigt vara knuten till eventuella sändningar via Tele-X-satelliten. I motion Kr236 föreslås en ändring i den nämnda lagen så att lagstiftningen blir permanent.

Förutsättningarna för en utökad överföring av svenska TV-program till Finland och finländska TV-program till Sverige skall utredas av en särskild utredare. Denne, som tillkallats i februari 1987, skall enligt de direktiv som gäller för utredningsarbetet särskilt undersöka olika distributionstekniska möjligheter och de frekvensmässiga förutsättningarna för dem, frågor av radiorättslig, upphovsrättslig och avtalsmässig natur samt kostnaderna för överföringen och kostnadsfördelningen mellan länderna och deltagande parter. Förhållandet mellan ett permanent nordiskt TV-samarbete via Tele-X-satelliten och olika tänkbara bilaterala överföringslösningar skall också värderas. Under arbetets gång skall samråd ske med den arbetsgrupp som tillsatts av Finlands trafikministerium.

Enligt utskottets mening bör utredningsarbetet inte föregripas. Lagstiftningen bör därför även i fortsättningen vara tidsbegränsad i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Utskottet avstyrker alltså motionerna Kr236 yrkande 13 och Kr286.

Det i propositionen föreslagna anslaget om 1 352 000 kr. är beräknat att täcka kostnaderna för sändningar även under första halvåret 1988. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

De utsändningar av en finländsk TV-kanal som pågår sedan juli 1986 kan tas emot i Mälarlandskapen. I motionerna 1986/87:Kr236 (c) och 1986/87:Kr241 (fp) föreslås en utbyggnad av sändningarna så att finländsk TV kan ses i Mellansverige och i Göteborg.

Utskottet konstaterar att frågan om omfattningen av sändningsnätet ingår i det ovan redovisade utredningsarbetet. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet de här aktuella motionsyrkandena.

Utskottet hemställer

1. beträffande *frågan om lagstiftningen skall vara permanent*
att riksdagen med bifall till proposition 1986/87:100 och med avslag på motion 1986/87:Kr236 yrkande 13 och motion 1986/87:Kr286 i motsvarande del antar det vid betänkandet som bilaga 2 fogade förslaget till lag om fortsatt giltighet av lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram,

2. beträffande *utbyggnad av sändningarna*
att riksdagen avslår motionerna 1986/87:Kr236 yrkande 14, 1986/87:Kr241 och 1986/87:Kr286 i motsvarande del,

3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen till *Sändningar av finländska televisionsprogram* för budgetåret 1987/88 anvisar ett reservationsanslag av 1 352 000 kr.

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Gunnel Liljegren (m), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Mats O Karlsson (s), Margareta Fogelberg (fp) och Helge Klöver (s).

Reservationer

1. Höjning av den allmänna mottagaravgiften, m. m. (punkt 1, mom. 11)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Den av" och på s. 9 slutar "motion Kr250" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill i likhet med motionärerna framhålla att Sveriges Radios ställning som public-serviceföretag måste stärkas. Den nya mediesituationen med satellitsändningar av kommersiella underhållningsprogram gör det ännu viktigare att försvara och utveckla vår nationella kultur, att satsa på kvalitativt högtstående konstnärliga program och att försvara det svenska språket. Allt detta kräver ökade ekonomiska resurser för Sveriges Radio-koncernen. Koncernen bör därför tillföras ett särskilt reformtillskott. Regeringen bör återkomma med förslag om ytterligare medelstilldelning till Sveriges Radio-koncernen.

Utskottet anser därför att mottagaravgiften bör höjas i enlighet med förslaget i motion Kr250 dvs. med 92 kr. per år.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

> 11. beträffande *höjning av den allmänna mottagaravgiften*
> att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och motion 1986/87:Kr250 yrkandena 1 och 2
> 1. antar det vid betänkandet som bilaga 3 fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare,
> 2. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om ytterligare medelstilldelning till Sveriges Radio-koncernen,

2. Skattefinansiering av viss del av Sveriges Radio (punkt 1, mom. 12)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Ett motionsyr-

kande" och slutar "(yrkande 3)" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att nuvarande former för finansiering som i allt väsentligt baseras på mottagaravgifter fastställda av riksdagen bör ses över. Möjligheterna att skattefinansiera vissa delar av verksamheten bör bli föremål för utredning. I uppdraget för denna utredning bör ingå att närmare undersöka om skattefinansiering kan kombineras med en mottagaravgift vars storlek bestäms av moderbolagets styrelse.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *skattefinansiering av viss del av Sveriges Radio*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr250 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Medelstilldelningen till TV-kanalerna (punkt 1, mom. 13)

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar "Som utskottet" och slutar "motion Kr236" bort ha följande lydelse:

Etermedierna genomgår för närvarande en dynamisk utveckling. Satellitdistribution av TV-program och utbyggnaden av kabel-TV gör det möjligt för allt fler hushåll att ta del av ett internationellt TV-utbud. Mot denna bakgrund kommer Sveriges Radio att spela en allt mer betydelsefull roll för att hävda den svenska kulturen. Genom Sveriges Television AB kan hela landet erbjudas etersänd TV. Den nya inriktningen av de båda TV-kanalerna gör det möjligt att få till stånd en betydande decentralisering. Utskottet anser liksom motionärerna att rikskanalen bör byggas ut och på sikt tillförsäkras minst hälften av resurserna.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *medelstilldelningen till TV-kanalerna*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr236 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Allemansradion i Ljusdal (punkt 1, mom. 24)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar "Otvivelaktigt är" och på s. 15 slutar "motion Kr249" bort ha följande lydelse:

Den verksamhet med allemansradio som förekommer i Ljusdal spelar en viktig roll för att förmedla nyheter i en glesbygd och för att skapa intresse bland allmänheten för kommunala frågor genom att sända samtliga kommunfullmäktigesammanträden. Allemansradion i Ljusdal är även av mediepolitisk betydelse genom att den är tillgänglig för allmänheten. Om allemansradion i Ljusdal upphör och ersätts med närradio – så som Radio Gävleborgs ledning planerar – begränsas den enskilde kommuninnevånarens möjlighet att nå ut via radion. Det är ju endast föreningar som får sända i närradion.

Erfarenheten av närradion visar att det är ett fåtal föreningar som kan klara kostnaderna för att sända i närradion.

Utskottet delar alltså motionärens uppfattning att det är angeläget att allemansradion i Ljusdal får fortsätta sin verksamhet. Riksdagen bör göra ett uttalande till regeringen av denna innebörd.

dels att utskottets hemställan under 24 bort ha följande lydelse:

24. beträffande *allemansradion i Ljusdal*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87: Kr249 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Lokalradions nyhetsservice (punkt 1, mom. 25)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar "Utskottet delar" och slutar "utskottet motionen" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det en angelägen fråga som motionärerna har tagit upp. Det finns många människor i vårt land som bl. a. på grund av strukturomvandlingar inom industrin har tvingats flytta från sina hemorter. Möjligheterna att hålla en nära kontakt med den miljö man vuxit upp i är väsentlig. Motionärernas förslag att lokalradion skulle kunna ge en viss service genom att tala in dagens länsnyheter på en automatisk telefonsvarare bör därför tas upp till seriös prövning av lokalradion i samråd med televerket. Riksdagen bör göra ett uttalande av denna innebörd.

dels att utskottets hemställan under 25 bort ha följande lydelse:

25. beträffande *lokalradions nyhetsservice*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87:Kr211 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Organisation, huvudmannaskap och lokalisering vad gäller uppbörd m. m. av mottagaravgifter (punkt 1, mom. 26)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Gunnel Liljegren (m), Alexander Chrisopoulos (vpk) och Margareta Fogelberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar "Utskottet anser" och på s. 18 slutar "till känna" bort ha följande lydelse:

Propositionens motivering för att Sveriges Radio AB skall ansvara för uppbördsorganisationen är enligt utskottets mening inte övertygande. Det finns risk att övergången till ett nytt system kan leda till kostnadsökningar och intäktsbortfall bl. a. genom avgiftsskolk. Ett grundläggande krav när det gäller omläggningen av uppbörden av mottagaravgifterna är att rundradiofonden inte drabbas av intäktsbortfall. Detta innebär ett ansvar för att avgiftsregistrets uppbyggnad säkerställs, att i princip alla avgiftsbetalare automatiskt fångas upp, att skolket bekämpas effektivt och att indrivningen av utestående avgifter likaså sker effektivt.

Den nuvarande uppbördsverksamheten handhas av televerket. Utskottet anser att starka skäl talar för att televerket även fortsättningsvis bör svara för denna verksamhet. I detta hänseende kan anföras följande.

Televerket har erfarenhet av uppbördsverksamhet liksom av verksamheten med avgiftskontroll. Denna är i dag decentraliserad och anknuten till televerkets regionala organisation. Vidare kan en organisation inom televerkets ram repliera på de stora kunskaper som finns inom verket i frågor om ADB-teknik och kommunikationsutveckling.

Ytterligare ett skäl som talar för att televerket bör svara för uppbördsorganisationen är att det är olämpligt att förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsuppgifter, t. ex. kontrollverksamhet, överlämnas till ett enskilt organ – Sveriges Radio AB eller ett företag inom Sveriges Radio-koncernen.

Utskottet anser på grund av det anförda att televerket även i fortsättningen bör ha ansvaret för uppbörden av mottagaravgifterna. Även vid den av utskottet föreslagna lösningen bör uppbördsverksamheten lokaliseras till Kiruna.

Utskottet anser det angeläget att de extrakostnader som uppstår under övergångsfasen fram till år 1990 inte belastar rundradiofonden. Det är därför rimligt att så som redovisas i propositionen lokaliseringsstöd och annat tillämpligt regionalt politiskt stöd kommer att utgå för etableringen i Kiruna.

Vad utskottet anfört i det föregående om organisation, huvudmannaskap och lokalisering för verksamheten med uppbörd av mottagaravgifter inkl. kontrollverksamheten bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 26 bort ha följande lydelse:

> 26. beträffande *organisation, huvudmannaskap och lokalisering vad gäller uppbörd m. m. av mottagaravgifter*
> att riksdagen med anledning av proposition 1986/87:100 och motion 1986/87:Kr296 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

7. Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet (punkt 3)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, och Gunnel Liljegren (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 20 börjar "Utskottet avstyrkte" och på s. 21 slutar "yrkande 19" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att stödet till lokal programverksamhet skall avvecklas. I den föreslagna formen får det mycket ringa ekonomisk effekt. Det finns bättre möjligheter att skapa ekonomiska förutsättningar för en lokal TV-produktion, såsom att häva förbudet mot reklam i kabelsändningar. Utskottet tillstyrker med hänvisning till det anförda motion Kr265 yrkande 19.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

> att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr265 yrkande 19 avslår förslaget i proposition 1986/87:100 om medelsanvisning till *Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet.*

8. Närradionämndens finansiering (punkt 4, mom. 2)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Lars Ahlmark (m), Gunnel Liljegren (m), Kerstin Göthberg (c) och Margareta Fogelberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar "Utskottet har" och slutar "yrkande 20" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i motion Kr265 framförda uppfattningen att närradionämnden inte helt skall finansieras med avgifter. Utöver principiella skäl talar värdet av närradioverksamheten mot att kostnaderna för myndighetsutövningen skall tillåtas hämma föreningslivets aktivitet på detta område. Kostnaderna för denna del av närradionämndens verksamhet beräknar motionärerna till 1 milj. kr. Föreningarnas avgifter bör alltså minskas med detta belopp. Vad utskottet anfört om närradionämndens finansiering bör riksdagen med anledning av motion Kr265 i här aktuell del som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *närradionämndens finansiering*

att riksdagen med anledning av motion 1986/87:Kr265 yrkande 20 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Reklam i närradio och förslag om en fri närradio (punkt 4, mom. 3 och 4)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren alla (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar "Riksdagen har" och slutar "och Kr288" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar de åsikter som framförs i motion Kr217 angående upphävande av 10 § närradiolagen fr. o. m. den 1 juli 1987 för att möjliggöra reklamsändningar i närradion. Ett införande av reklam i närradion skulle innebära att de föreningar som är engagerade i närradioverksamhet skulle få förbättrade ekonomiska förutsättningar och att många nya föreningar skulle ges möjlighet att delta i verksamheten. Utskottet tillstyrker således motion Kr217 vilket innebär att motionerna Kr203, Kr253 yrkande 1 och Kr288 tillgodoses.

Det finns enligt utskottets mening anledning att så som föreslås i motion Kr253 yrkande 2 överväga möjligheten att ge företag rätt att sända program i närradion.

dels att utskottets hemställan under 3 och 4 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *reklam i närradio*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:Kr217, och med anledning av motionerna 1986/87:Kr203, 1986/87:Kr253 yrkande 1 och 1986/87:Kr288 beslutar att 10 § närradiolagen (1982:459) skall upphöra att gälla vid utgången av juni månad 1987.

4. beträffande *förslag om en fri närradio*
att riksdagen med anledning av motion 1986/87:Kr253 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Internationell pressöversikt (punkt 1, mom. 19)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Gunnel Liljegren (alla m) anför:

I motion Kr312 framhålls att det är viktigt att vi i Sverige fortlöpande får information om politiska händelser, reaktioner och kommentarer från omvärlden. Vi delar motionärens uppfattning och anser därför att det vore värdefullt om riksradion kunde lämna en internationell pressöversikt.

I propositionen framlagt förslag till lagändring som tillstyrkts av utskottet (vid punkt 1)

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare skall ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §[1]
Den som innehar mottagare som är avsedd för mottagning av bildsändning med eller utan ljud (televisionsmottagare) skall erlägga allmän mottagaravgift med *177* kronor per kalenderkvartal. Är mottagaren avsedd för färgmottagning av bildsändning med eller utan ljud skall innehavaren dessutom erlägga tilläggsavgift med 40 kronor per kalenderkvartal.	Den som innehar mottagare som är avsedd för mottagning av bildsändning med eller utan ljud (televisionsmottagare) skall erlägga allmän mottagaravgift med *189* kronor per kalenderkvartal. Är mottagaren avsedd för färgmottagning av bildsändning med eller utan ljud skall innehavaren dessutom erlägga tilläggsavgift med 40 kronor per kalenderkvartal.

Skall avgift första gången erläggas under löpande avgiftsperiod, skall avgiften sättas ned till det belopp som svarar mot antalet kvarvarande dagar av perioden.

Avgift erläggs till myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

[1] Senaste lydelse 1986:396.

I propositionen framlagt förslag till lagändring som tillstyrkts av utskottet (vid punkt 5)

Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram

dels att lagen, som gäller till utgången av år 1987, skall fortsätta att gälla till utgången av år 1988,

dels att 1 § skall ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Regeringen får för tiden intill utgången av år *1987* medge rätt till rundradiosändning från radiosändare av televisionsprogram i radio- eller trådsändning från Finland.	Regeringen får för tiden intill utgången av år *1988* medge rätt till rundradiosändning från radiosändare av televisionsprogram i radio- eller trådsändning från Finland.

Med rundradiosändning, radiosändning och trådsändning förstås detsamma som i radiolagen (1966:755).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

I reservation 1 framlagt förslag till lagändring

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare skall ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §[1]	
Den som innehar mottagare som är avsedd för mottagning av bildsändning med eller utan ljud (televisionsmottagare) skall erlägga allmän mottagaravgift med *177* kronor per kalenderkvartal. Är mottagaren avsedd för färgmottagning av bildsändning med eller utan ljud skall innehavaren dessutom erlägga tilläggsavgift med 40 kronor per kalenderkvartal.	Den som innehar mottagare som är avsedd för mottagning av bildsändning med eller utan ljud (televisionsmottagare) skall erlägga allmän mottagaravgift med *200* kronor per kalenderkvartal. Är mottagaren avsedd för färgmottagning av bildsändning med eller utan ljud skall innehavaren dessutom erlägga tilläggsavgift med 40 kronor per kalenderkvartal.

Skall avgift första gången erläggas under löpande avgiftsperiod, skall avgiften sättas ned till det belopp som svarar mot antalet kvarvarande dagar av perioden.

Avgift erläggs till myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1987.

[1] Senaste lydelse 1986:396.

Översikt över motionernas behandling

Motion nr 1986/87:Kr		Motionsyrkandena behandlas på nedan angivna ställen i				
		utskottets yttrande s.	utskottets hemställan punkt	moment	reservation nr	särskilt yttrande nr
203		22	4	3		
207		13	1	20		
208		11–12	1	15		
211		15	1	25	5	
217		22	4	3		
219		12	1	16		
221		12	1	17		
228		13	1	21		
236	yrk. 12	9–10	1	13	3	
	yrk. 13	24	5	1		
	yrk. 14	24	5	2		
241		24	5			
249		14–15	1	24	4	
250	yrk. 1–2	8–9	1	11	1	
	yrk. 3	9	1	12	2	
253	yrk. 1	22	4	3		
	yrk. 2	22	4	4		
258		11–12	1	15		
265	yrk. 19	20–21	2		7	
	yrk. 20	21–22	4	2		
285		12	1	16		
286		24	5	1,2		
287		13	1	22		
288		22	4	3		
295		12	1	18		
296		17–18	1	26	6	
299		11	1	14		
311		11	1	14		
312		12–13	1	19		1
316	yrk. 5	14	1	23		

Innehållsförteckning

Sammanfattning ... 1
Sveriges Radio m. m. ... 2
Utskottet
Inledning ... 4
Medelsberäkningar ... 5
Tilldelning till televerket ... 6
Tilldelning till Sveriges Radio AB ... 6
Medelstilldelning till radionämnden ... 7
Mottagaravgiften ... 8
Programverksamheten ... 10
Lokalradion ... 14
Avgiftsuppbördens organisation, huvudmannaskap och lokalisering ... 15
Hemställan ... 18
Kabelnämnden: Förvaltningskostnader ... 20
Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet ... 20
Närradionämnden ... 21
Sändningar av finländska televisionsprogram ... 23
Reservationer
1. Höjning av den allmänna mottagaravgiften, m. m. (vpk) ... 25
2. Skattefinansiering av viss del av Sveriges Radio (vpk) ... 25
3. Medelstilldelningen till TV-kanalerna (c) ... 26
4. Allemansradion i Ljusdal (vpk) ... 26
5. Lokalradions nyhetsservice (vpk) ... 27
6. Organisation, huvudmannaskap och lokalisering vad gäller uppbörd m. m. av mottagaravgifter (m, fp, vpk) ... 27
7. Kabelnämnden: Stöd till lokal programverksamhet (m) ... 28
8. Närradionämndens finansiering (m, fp, c) ... 29
9. Reklam i närradio och förslag om en fri närradio (m) ... 29
Särskilt yttrande
Internationell pressöversikt (m) ... 30
Bilagor
1. I propositionen, av utskottet tillstyrkt, förslag till lag om ändring i lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare . 31
2. I propositionen, av utskottet tillstyrkt, förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1986:3) om rundradiosändning av finländska televisionsprogram ... 32
3. I reservation 1 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1978:478) om avgift för innehav av televisionsmottagare ... 33
4. Översikt över motionernas behandling ... 34

Graphic Systems AB, Göteborg 1987